

Docente Gerdie Wolfs en twee leerlingen

Ruim 150 jongeren boven de 16 in één gebouw en toch is het rustig

Aan de rand van de Amsterdamse Jordaan staat Mundus Centrum, een van de locaties van het Amsterdamse nieuwkomersonderwijs. De locatie is bedoeld voor 150 tot 200 anderstalige 16+ leerlingen. Het is opvallend rustig buiten de school die in een voormalig basisschoolgebouw onder een appartementencomplex is gehuisvest. Niet alleen buiten de school, ook binnen in het moderne kleurrijke gebouw is rust het eerste dat opvalt.

Wat kenmerkt deze locatie en waar komt die rust vandaan? LOWAN ging over deze vragen in gesprek met de teamleden en leerlingen. Wat direct naar voren komt is de focus op contact en afstemming. Voor de afstemming tussen de teamleden is de gezamenlijke 'dagstart' belangrijk, evenals de korte lijnen met het COA. Voor de rust in de school is de keuze voor de eigen lokalen van de groepen, niet de leerlingen verplaatsen na een lesuur, maar de docenten. En dan is er nog schoolcoach Jamal, die belangrijke steun biedt aan leerlingen. Maar dat verhaal komt later.

In het kort

Mundus Centrum is een 16+ locatie, onderdeel van Mundus College

- Aantal: tussen 150 en 200 leerlingen
- Leeftijd: 16 jaar en ouder
- Achtergrond: gezinsherenigers en vluchtelingen met en zonder ouders in NL

Zorg en begeleiding school

- 1 locatiecoördinator (0,8 fte)
- 1 zorgfunctionaris (0,8 fte)
- 1 schoolcoach (1 fte)
- 2 onderwijsondersteuners (1,2 fte)

Kenmerkend voor de zorg en begeleiding

- Pedagogisch plan gericht op continuïteit en structuur
- Team stemt handelen af bij 'dagstart'
- Korte lijnen COA, Nidos, gemeente, politie, wijkpartners

Waarom een locatie met 16+ leerlingen?

Om dat te begrijpen moeten we een aantal jaar terug. Het hoofdgebouw van het Mundus College staat in Amsterdam Nieuw West en biedt onderwijs aan bijna 1000 leerlingen. De leerlingen volgen er praktijkonderwijs, vmbo of nieuwkomersonderwijs.

De afgelopen jaren was er sprake van een forse instroom van het aantal 16+ nieuwkomersleerlingen. In het belang van de rust op school en van maatwerk voor de leerlingen, is gekozen om aparte schoollocaties te zoeken voor de oudere nieuwkomersleerlingen. Dat werden de locaties van Mundus Centrum en Mundus Zuid. Voor de 16+ leerlingen die belang hebben bij een praktijkgerichte voorbereiding werd de locatie Mundus Zuid geopend, deze leerlingen stromen door naar Mundus-maatwerk en het maatwerktraject Amsterdam Werkt!

De meeste leerlingen van locatie Mundus Centrum, waarover dit artikel gaat, stromen door naar een entree-opleiding. In 2025 schreef ruim de helft van de uitgestroomde leerlingen zich in bij het ROC van Amsterdam naar pre-entree en entree voor techniek/dienstverlening/logistiek/bouw.

Korte lijnen met externe begeleiders

Hoewel Mundus Centrum nog maar een paar jaar bestaat, valt de prettige sfeer op school direct op. Volgens afdelingsleider Lydia van Zoest draagt de kleinschaligheid en het lichte gebouw daaraan bij. Maar wat volgens haar ook helpt is de pedagogische visie, de gezamenlijke dagstart met het team en het goede contact met de begeleiders van leerlingen buiten de school.

Afdelingsleider Lydia van Zoest

Mundus Centrum in Amsterdam

Vanaf de start van de locatie is geïnvesteerd in de samenwerking met COA, Nidos, de gemeente en organisaties in de buurt. Dat begon met elkaar opzoeken en uitnodigen. Inmiddels zijn er jaarlijks vaste overlegmomenten met het COA en komt de leerplichtambtenaar regelmatig op school.

Afdelingsleider Lydia van Zoest: 'De basis voor succes is de leerlingen op school écht zien en heel korte lijntjes met externe begeleiders als COA hebben. Drie keer per jaar komen alle COA medewerkers naar ons toe, of wij gaan naar de COA locatie toe, om schoolzaken te bespreken. Iedereen kan iets inbrengen en dat werkt.' Naast vaste overlegmomenten zijn de laagdrempelige contacten met externe begeleiders van waarde. Zorgfunctionaris Merel Holdorp: 'Je moet elkaar even kunnen bellen; ik mis die jongere, waar is die? Oh, hij komt eraan, of wat is aan de hand? Gewoon zo simpel, zo klein kan het zijn. Dat maakt echt het verschil.'

Gezamenlijke dagstart

Iedere ochtend start het team gezamenlijk. Doel is dat de teamleden op de hoogte zijn van elkaars bezigheden en elkaar kunnen ondersteunen. Terwijl het team in twintig minuten de dagelijkse zaken doorneemt, kunnen de leerlingen in die tijd ontbijten in de kantine. Lydia van Zoest: 'De dagstart met het team is echt een meerwaarde. Dagelijks kunnen we zaken tackelen. Het hoeft niet over de mail, het kan persoonlijk. Als er dingen spelen met leerlingen of collega's onderling, kunnen we dat meteen met elkaar bespreken.'

Voor de leerlingen is het belangrijk om te merken dat de teamleden op één lijn zitten, dat zij met andere woorden 'pedagogisch betrouwbaar' zijn. Vanuit de presentietheorie, de basis van het pedagogisch plan van Mundus Centrum, is dat

essentieel: vertrouwen en continuïteit ontstaan niet alleen in de relatie tot de leerling, maar ook door de onderlinge afstemming van het team. Present pedagogisch handelen vormt een kernbegrip in het pedagogisch plan. Het betekent kort gezegd dat teamleden bewust nabij zijn en zich laten leiden door wat de leerling nodig heeft. Juist voor deze leerlingen bij wie vertrouwen in instituties en volwassenen niet vanzelfsprekend is, is dat essentieel. Vanuit dat kader is gekozen voor vaste lokalen voor de groepen als veilige basis. Niet de leerlingen wisselen van lokaal en samenstelling, maar docenten rouleren. Hierdoor ontstaat rust en voorspelbaarheid voor de leerlingen en kunnen zij veilig landen, merken de docenten.

Betrokken en ervaren team

Wat ook van invloed is op het contact met leerlingen, is de samenstelling van het team. Omdat de meeste leerlingen veel hebben meegemaakt is gezocht naar teamleden met ervaring met de doelgroep. Gerdie Wolfs is een van die ervaren docenten. Nadat ze vele jaren op de hoofdlocatie Mundus College heeft gewerkt, staat ze nu voor een klas met oudere leerlingen.

‘Ik ben blij met 16+ leerlingen, ze zijn wat volwassener en je kan ze meer op hun verantwoordelijkheden wijzen. Je voert ook andersoortige gesprekken, ze weten bijvoorbeeld meer van de wereldpolitiek. En er ontstaan ook mooie gesprekken tussen leerlingen die hier zijn met hun ouders en leerlingen die zonder ouders zijn gevlucht. Ik stimuleer dat ook. Ik wil dat leerlingen elkaar vanuit een breder perspectief leren kennen. Dus leerlingen van verschillende culturen en meisjes en jongens moeten in mijn klas samenwerken. Ik zeg altijd; je hoeft in het weekend niet af te spreken, maar op school moet je wel kunnen samenwerken. Dat stimuleer ik met actieve werkvormen, samenwerkend leren en differentiëren. Om ze erbij te houden. Dat is belangrijk bij leerlingen die naast school al zo veel aan hun hoofd hebben.’

Leerlingen boven de 18 jaar

Voor de leerlingen boven de 18 jaar die in Nederland waren voor de inwerkingtreding van het Europese Migratiepact is de schoolgang nu een extra uitdaging, constateert Gerdie. ‘De procedures zijn allemaal op pauze gezet van de

Schoolcoach Jamal Zanifi en leerling

groep die er al langer is. Dat zien we terug in de motivatie van deze leerlingen. Die vragen zich af of school nog wel zin heeft. Wij zeggen; je weet nooit hoe lang hier nog bent. Dus doe je best. Over het algemeen komen ze echt. Met enorm betrokken docenten bellen we ook echt achter ze aan. Maar we zijn ook beperkt. De leerlingen willen wel, maar ze voelen ook de druk van de procedure en geld verdienen voor de familie.’

Nabijheid en kleinschalig

Een deel van de jongeren in deze levensfase gaat op zoek naar werk, ook om de achtergebleven familie te ondersteunen. Dat er vorig jaar nog steeds een schoolaanwezigheid van 70% was, ligt volgens de teamleden onder meer aan de kleinschalige opzet, de structuur en de betrokkenheid bij de leerlingen. Locatiecoördinator Mounia Hannouk: ‘We zijn dicht bij de leerling en kleinschalig. We zijn een school die leerlingen echt kansen geeft. En er zijn nooit incidenten.’

Een belangrijke schakel in dit geheel is schoolcoach Jamal, die elke ochtend bij de deur staat en iedere leerling persoonlijk begroet. Voor leerlingen die wonen op een COA-locatie of bij een gastgezin, is hij veel meer dan een medewerker die toezicht houdt. Jamal noemt de leerlingen ‘ibni’ (mijn zoon), en veel leerlingen noemen hem oom.

Leerlingen geven aan dat zij voor de aandacht van Jamal naar school komen, ook na een moeilijke nacht vertelt leerling Marwan. 'Als hij mij een knuffel geeft, dan is mijn moeheid weg. Alle scholen moeten allemaal een Jamal hebben. Op sommige scholen is het altijd ruzie. Hier niet. Hier zijn we allemaal vrienden.' Zijn vriend Badr vult aan. 'Hij geeft altijd een knuffel. Hij is lief, net als een vader.'

Die aanwezigheid van Jamal blijkt ook op moeilijke momenten van de leerlingen belangrijk. Leerling Marwan vertelt over een vriend die kortgeleden een negatief asielbesluit kreeg. 'Toen mijn vriend een negatief besluit kreeg, voelde ik me boos. Mijn vriend ging naar school, aan het werk. En op het einde moet hij terug naar zijn eigen land. Dat is moeilijk voor hem. De school kan er niets aan doen. Mijn hart is kapot. Jamal geeft mij advies: je moet rustig zijn, dan kom je verder. Dat advies helpt mij echt'.

Aan het einde van het gesprek krijgt Marwan de vraag wat hij zou wensen. Zijn antwoord is kort, maar raakt de kern van wat deze locatie probeert te zijn. 'Respect voor de vluchtelingen, voor de jongeren die nieuw zijn. Ga gewoon met ze om. En ik vind taal belangrijk. De sleutel tot Nederland is Nederlands en Engels. Na school oefen ik veel.'

Marwan verblijft op een COA-locatie, zijn begeleiders hebben geregeld dat hij een Nederlands gezin na schooltijd mag bezoeken, dat vrijwillig met hem de Nederlandse taal

oefent. Marwan is enorm blij met het contact met het Nederlandse gezin. Niet alleen gaat zijn Nederlands beter, de familie heeft ook een feestje gegeven voor zijn verjaardag. Het was zijn allereerste verjaardagsfeestje.

Pedagogisch handelen bij deze leerlingen vraagt om continuïteit

Hoewel het team enthousiast vertelt over de rust op school, benoemen zij ook de uitdagingen. Doordat de locatie nog veel moet werken met tijdelijke contracten, is het lastig een stabiel team te houden. Op een kleine locatie voelt elk vertrek extra zwaar. Zo vertrok recent de pedagogische conciërge, die ook Arabisch sprak, omdat de school hem geen vaste aanstelling kon bieden.

Volgens locatiecoördinator Mounia Hannouk vormt juist een betrokken pedagogisch conciërge een belangrijke schakel in het geheel. 'Hij was er echt voor de leerlingen. Hij ziet het als er iets speelt, en durft ernaar te vragen. Hij had wel echt een belangrijke rol binnen de school.'

Als teamleden vertrekken is dat ook voelbaar op een team van deze omvang, vindt ook Lydia van Zoest. Tegelijkertijd benadrukt zij wat de school wel dagelijks aan continuïteit biedt. Zoals een team dat elke dag samen start en op één lijn zit en de vaste klassen die van de leerlingen zelf zijn. Die basisstructuur is echt nodig, want de actualiteit in het nieuwkomersonderwijs vraagt veel veerkracht van het team. Ook na de zomer van 2026 is het schooljaar niet rustig begonnen. Er zijn maar liefst 120 leerlingen uit andere delen van Nederland aangemeld.

Een gevolg van verhuizingen door het COA en dat vraagt ook van de afdelingsleider doorzettingsvermogen.

‘Ik ben een gekke sprint aan het trekken om overal medewerkers te zoeken. Er waren al 37 leerlingen gestart aan het begin van het schooljaar en nu krijgen we 80 nieuwe leerlingen aangemeld. In drie weken tijd moeten we niet twee maar vier klassen starten. Dit hebben we eerder meegemaakt. Twee jaar geleden ging de instroom zo snel omhoog dat we een periode ochtend- en middaggroepen hebben gedraaid.’

De 80 leerlingen blijven in ieder geval voor de verlengde intake periode van zes tot acht weken. Daarna stroomt naar verwachting de

helpt door naar locaties die andere niveaus aanbieden en de helft blijft bij Mundus Centrum. Afdelingsleider Lydia concludeert: ‘Het is topsport, dat voel ik echt wel. Maar naar het team en leerlingen ga ik weer rust en regelmaat creëren. Dat is ook mijn taak.’

Na een bezoek aan de Mundus Locatie is het moeilijk geen respect te hebben voor de veerkracht van de afdelingsleider en het team. Met doorzettingsvermogen en de consequent volgehouden keuzes lukt het om jongeren boven de 16 jaar te binden aan school en een veilig schoolklimaat te bieden. En ja, met een paar geweldige nieuwe collega’s en een pedagogisch conciërge in vaste dienst, zou er helemaal een droom in vervulling gaan.